

Digitalizirana *Bibliografija i građa za umjetnost i srodne struke* dr. Antuna Bauera – novo pomagalo suvremenih istraživača

Zbirka Bauer

Knjižnica Muzejskoga dokumentacijskog centra (MDC-a) specijalna je knjižnica utemeljena 1955. godine donacijom osnivača MDC-a dr. Antuna Bauera, istaknutog arheologa, muzeologa i kolekcionara te inicijatora, osnivača i donatora brojnih muzejskih ustanova (Gliptoteka HAZU, 1937.; Arhiv za likovne umjetnosti HAZU, 1944.; Galerija umjetnina u Osijeku, 1941.; Galerija umjetnina i Zbirka Bauer Gradskog muzeja Vukovar, 1959.).

Knjižnični fond, koji ima oko 40 000 jedinica, pokriva područje znanja o muzejima i muzejskoj djelatnosti. Obuhvaća muzeološku literaturu te izdanja hrvatskih i inozemnih muzeja i galerija.

Jedna od zbirki knjižnice MDC-a je i Zbirka Bauer. Osnutkom MDC-a građa te Zbirke bila je polazište za izgradnju knjižnice MDC-a, a danas čini najstariji dio njezina knjižničkog fonda. Zbirka obuhvaća donaciju osnivača MDC-a dr. Antuna Bauera i sadržava oko 3 000 raritetnih muzejskih vodiča, kataloga muzejskih zbirki i izložaba, muzejskih i konzervatorskih priručnika, likovnih monografija, stručne periodike te druge tiskane i rukopisne knjižnične građe s tematikom muzeja, objavljujane od 1815. do 1950-ih godina. U zbirci su sadržani i tiskani i rukopisni radovi Antuna Bauera. Svojim vrijednim i raritetnim muzejskim i muzeološkim izdanjima Zbirka Bauer čini bitan segment nacionalne pisane baštine o muzejima i muzejskoj djelatnosti u Hrvatskoj.

Antun Bauer (ur.), *Bibliografija i građa za umjetnost i srodne struke* (Zagreb, 1951. – 1958.)

Značajno mjesto u knjižničnoj Zbirci Bauer ima rukopisni bibliografski niz od 31 knjige okupljene pod zajedničkim naslovom *Bibliografija i građa za umjetnost i srodne struke*. Niz objedinjuje bibliografsku i dokumentarnu građu iz područja hrvatske kulturne povijesti, posebice likovnih umjetnosti i povijesne muzeologije od 19. do prve polovine 20. stoljeća. Knjige su numerirane rimskim brojevima od I do XXXI, a umnožene su na šapirografu kao neispravljani rukopis, kako je i naznačeno na njihovim naslovnim stranicama. Ta je rukopisna cjelina umnožena u samo deset primjeraka,¹ a do danas je najcjelovitije sačuvan bibliografski niz u knjižnici MDC-a. Na naslovnim stranicama svih svezaka otisnut je žig s tekstom »Redakcija: Antun Bauer Izdano u

rukopisu».² Samo je na manjem broju knjiga u bibliografskoj cjelini naveden Zagreb kao mjesto nastanka. Iako je samo katkad navedena i godina izrade pojedinih knjiga iz niza, s obzirom na njihov sadržaj i uvidom u dostupne izvore, pretpostavlja se da su sve knjige objedinjene u cjelinu u razdoblju od 1951. do 1958. godine.

U *Bibliografiji* je objavljena građa sakupljena u Arhivu za likovne umjetnosti, koji je djelovao kao odjel Gipsoteke (današnje Gliptoteke HAZU) u razdoblju od 1944. do 1952., tj. do trenutka kada se Arhiv odvaja od Gliptoteke i nastavlja djelovati kao posebna radna jedinica Instituta za likovne umjetnosti JAZU.³

U Arhivu je prikupljana građa i podaci o likovnim umjetnicima, izložbama, umjetničkom životu i kulturnim zbivanjima tijekom 19. i 20. stoljeća. Sadržavao je fototeku 19. i 20. stoljeća, arhivsko gradivo pojedinih likovnih umjetnika, društava i ustanova, zbirku studija, crteža i skica suvremenih likovnih umjetnika te stručnu knjižnicu s građom za studij povijesti umjetnosti i muzeologije. Jedna od osnovnih zadaća Arhiva bila je prikupljanje građe i izrada bibliografije likovne umjetnosti i muzeologije te praćenje razvoja domaće likovne umjetnosti. Građu za Arhiv sakupljali su i popisivali ondašnji stručnjaci Gliptoteke, od kojih su se neki kasnije profilirali kao priznati povjesničari umjetnosti i zaslužni muzealci (Lelja Dobronić, Duško Kečkemet, Miroslav Montani, Dorotea Baričević, Elvira Škrobot, Vinko Zlamalik i drugi). Pretpostavlja se da su oni ujedno i popisivači i autori sadržaja pojedinih knjiga *Bibliografije* iako njihova imena nisu navedena niti u jednoj od knjiga. Izuzetak je posljednja knjiga (XXXI.) na kojoj je navedeno ime Vene (Vinka) Zlamalika kao njezina autora.⁴

Struktura i sadržaj *Bibliografije i građe za umjetnost i srodne struke*

S obzirom na zastupljenu tematiku i strukturu sadržaja, knjige iz bibliografskog niza mogu se podijeliti u četiri osnovne tematske cjeline:⁵ 1. Zbirke Gipsoteke, 2. Kronologije izložaba, 3. Biografije i autobiografije likovnih umjetnika, 4. Bibliografije članaka.

Zbirke Gipsoteke (danās Gliptoteke HAZU)

Prva tematska skupina okuplja samo dvije knjige (VIII. i IX.). Knjiga VIII. sadrži opsežnu rukopisnu studiju Ivana

Rengjea (1884. – 1962.) *Srednjovjekovni nadgrobni spomenici – stećci*. Knjiga je digitalizirana tijekom 2010. godine i u pripremi je njezino objavljivanje u sklopu projekta. Njezinu prisutnost u nizu opravdavamo činjenicom da je Gipsoteka već u prvim godinama svojega rada ustrojila Historijsku zbirku, u kojoj su pohranjene kopije srednjovjekovnih nadgrobničkih stećaka iz sjeverne Dalmacije te iz Bosne i Hercegovine, izrađene za potrebe velike izložbe *L'art medieval Yugoslave (Srednjovjekovna umjetnost naroda Jugoslavije)*, koja je održana u pariškom Musée des monuments français od 9. ožujka do 22. svibnja 1950. godine.⁶

U knjizi numeriranoj brojem IX. opisan je rad i zbirke Arhiva za likovne umjetnosti. U njoj je sadržan popis svih zbirki Arhiva (Fototeke; Arhiva izložaba; Arhiva Ulrich i dr.; Zbirke crteža i skica; Zbirke plakata i klišeja; Arhiva fotonegativa; Popis filmova; Kartoteke; Zbirke kataloga) te njihov sadržaj, opseg i signatura. »Već je u prvih desetak godina rada Arhiva prikupljen materijal od 450 članaka koji je uvršten u arhiv i registriran u bibliografiji. Bibliografija o domaćoj umjetnosti, naročito umjetnosti XIX. i XX. vijeka prikupljena je u znatnom postotku, naročito za suvremenu domaću likovnu umjetnost. Registrirane su sve kritike, članci, reprodukcije domaćih modernih majstora. Započeta je kartoteka domaćih majstora, koja će sadržavati osim osnovnih biografskih podataka još i bibliografiju, popis radova i biografiju svakog domaćeg likovnog radnika. Registrirane su sve izložbe u posljednjih 50 godina, sve likovno zbivanje, napose suvremeno, događaji od oslobođenja do danas, natječaji, nagrade, izvedbe, projekti, nastojanja i slično.«⁷

Kronologije izložaba

Druga tematska skupina okuplja šest knjiga srodnog sadržaja. To su:

- XXIII. Izložbe u Zagrebu: 1842. – 1931.;
- XXIV. Izložbe u Zagrebu: 1931. – 1952.;
- XXV. Izložbe Osijek – Split – Sarajevo: 1873. – 1951.;
- XXVI. Izložbe Beograd – Ljubljana: 1860. – 1952.;
- XXVII. Izložbe: ostala mjesta u Jugoslaviji: 1840. – 1952.;
- XXVIII. Izložbe u inozemstvu: 1840. – 1952.

Svih šest knjiga digitalizirano je u cijelosti i dostupno na web-stranicama s popratnim opisima i komentarima.⁸ Knjige donose kronologije samostalnih i skupnih likovnih izložaba održanih u Hrvatskoj, u gradovima bivše Jugoslavije te kronologiju izložaba hrvatskih umjetnika održanih u inozemstvu. Kronologija obuhvaća razdoblje od 1840. do 1952. godine.

Detaljnije su popisane izložbe održane u Zagrebu (1842. – 1952.), Osijeku (1873. – 1950.) i Splitu (1892. – 1951.) te u Sarajevu (1903. – 1951.), Ljubljani (1896. – 1951.) i Beogradu (1860. – 1952.). Podatci o izložbama u drugim gradovima, nažalost, nisu detaljno zapisivani iako se odnose na četrdesetak mjesta u Hrvatskoj i pedesetak mjesta u bivšoj Jugoslaviji. Ta je građa jedinstven dokument izložbenih događanja te polazište za različita povijesno-umjetnička i muzeološka istraživanja. Podatci se temelje na građi priku-

pljenoj u Kartoteci likovnih izložbi koja se vodila u Arhivu domaće (likovne) umjetnosti Gipsoteke.

Bio je to pionirski rad stručnjaka Gipsoteke u vremenu kada ni jedna druga muzejska ustanova nije skupljala dokumentarnu, popratnu građu o stvaralaštvu pojedinih likovnih umjetnika, kulturnim događajima likovno-umjetničke prirode te o muzejskoj problematici.

Raspored i struktura podataka u svim su knjigama s kronologijama izložaba jednaki iako sve popisane izložbe nemaju jednaku kvalitetu i iscrpnost podataka. Izložbe su popisane kronološkim slijedom prema godini i datumu njihova održavanja. Predstavljene su korpusom podatka koji se odnosi na: naziv izložbe, mjesto i prostorije, datum/eventualno produženje, vrstu izložbe, imena i broj izlagača, broj izloženih radova, prikaze izložbe, popratni katalog izložbe, reprodukcije, broj posjetitelja te broj prodanih radova.

Biografije i autobiografije likovnih umjetnika

Tematska skupina okuplja pet knjiga srodnog sadržaja (VII., XXI., XXII., XXIX., XXX.). Knjige XXI. i XXII. sadrže popis i biografije 2 442 likovna umjetnika s prostora bivše Jugoslavije. To je građa koja se skupljala u Kartoteci likovnih umjetnika Jugoslavije Arhiva za likovne umjetnosti. Biografije donose podatke o datumu i mjestu rođenja umjetnika, o adresi njegova stanovanja i zaposlenju te podatke o školovanju, mjestima u kojima je živio i stvarao, izložbenoj djelatnosti i značajnijim izložbama, projektima i putovanjima, članstvu u umjetničkim udrugama ili društvima. Katkad je naveden izvor (bibliografska jedinica) iz kojega su crpljeni biografski podatci.

Knjige XXIX. i XXX. donose autobiografije 252 likovna umjetnika prikupljene u Arhivu Saveza likovnih umjetnika Jugoslavije. Uz ime i prezime te podatak o zanimanju, odnosno umjetničkoj specijalizaciji, navedeni su opći biografski podatci. Slijede ih umjetnikovi odgovori na sva ili na neka od 27 pitanja koja se odnose na podatke o školovanju i stručnom usavršavanju, izlaganju, stalnom zapošljavanju ali i podatke o socijalnom podrijetlu ili mjestu boravka za vrijeme Drugoga svjetskog rata. Odgovori na navedena pitanja potkrijepljeni su i autobiografijama likovnih umjetnika.

Digitalizirana je knjiga XXIX.: *Autobiografski podaci likovnih umjetnika Hrvatske, Bosne i Hercegovine, Slovenije: iz Arhiva Saveza likovnih umjetnika* u kojoj su sadržani biografski podatci i autobiografije 157 likovnih umjetnika iz Hrvatske, Bosne i Hercegovine te Slovenije iz Arhiva Saveza likovnih umjetnika Jugoslavije. Podatci o umjetnicima dosta su iscrpni. Uz osnovne biografske podatke o mjestu i datumu rođenja, donose i podatke o školovanju, umjetničkom radu i razvoju, izložbenoj aktivnosti i pratećim bibliografskim jedinicama. Posebnoj vrijednosti teksta pridonose kratki autobiografski zapisi samih umjetnika.

Knjiga VII. (Kerdić, Ivan, *Moj život i uspomene*) razlikuje se od ostalih u tematskom nizu jer donosi autobiografiju samo jednog umjetnika. To je rukopis kipara i medaljara Ivana Kerdića (1881. – 1953.), koji je sastavni dio Arhiva kipara Kerdića, a zaprimio ju je Arhiv za likovne umjetnosti već u prvim godinama svojega rada.⁹

Bibliografije članaka

Najveći broj knjiga *BIGZUSS-a*, njih 20 (I., II., III., IV. (1, 2), V. (1, 2), VI. (1, 2), X., XI., XII., XIII., XIV., XV., XVI., XVII., XVIII., XIX., XX., XXXI.), donose retrospektivne bibliografije članaka iz stručnih časopisa, listova, dnevnih novina i revija, izdanih u Hrvatskoj te u bivšoj Jugoslaviji i inozemstvu od njihova pojavljivanja do 1950-ih godina. Respektabilan broj od oko 30 000 izabranih bibliografskih jedinica, vezanih uz likovni i kulturni život, popisano je iz 72 naslova periodike.¹⁰ Obuhvaćajući razdoblje od 1828. do 1952., bibliografije članaka čine dragocjen dokumentarni materijal i polazište za istraživanje povijesti likovnih umjetnosti, kulturne povijesti te povijesne muzeologije od 19. do prve polovine 20. stoljeća. Te su bibliografije ujedno i izvor za istraživanje povijesti časopisa i nakladništva u Hrvatskoj, posebice za istraživanje muzejske izdavačke djelatnosti i prvih stručnih muzejskih izdanja te povijesti bibliografije kao znanstvene discipline.

Popisane bibliografske jedinice pojavljuju se i u ostalim knjigama *Bibliografije*. One povezuju knjige s kronologijama izložaba i knjige s bibliografijama, što potvrđuje sustavnost i pedantnost vođenja kartoteka Arhiva za likovne umjetnosti. Bio je to pionirski rad na retrospektivnoj bibliografiji periodike i dnevnih listova za područje muzeologije i likovnih umjetnosti koji je prethodio velikom projektu Leksikografskog zavoda *Bibliografija rasprava i članaka* iz časopisa objavljenih od njihova početka do 1945., a čiji je prvi svezak objavljen 1956., a svezak koji donosi retrospektivnu bibliografiju iz likovnih umjetnosti objavljen je 1977., dvadesetak godina nakon što je završen rad na *Bibliografiji i građi za umjetnost i srodne struke*.

U cijelosti su digitalizirane i na web-stranicama dostupne knjige IV. i V. (IV.1: Časopisi 1893. – 1910.; IV.2: Stručni časopisi: 1886. – 1903.; V.1: Časopisi; V.2: Stručni časopisi: kazalo), a u pripremi je i objavljivanje digitaliziranog sadržaja knjige XI. koja sadrži bibliografiju iz *Obzora* za razdoblje 1911. – 1920.

Projekt digitalizacije Zbirke Bauer – plan i etape provedbe

Projektom *Digitalizacije starog i rijetkog knjižnog fonda iz Zbirke Bauer knjižnice MDC-a* predviđeno je obuhvatiti publikacije jedinstvene po svojoj muzeološkoj tematici i unikatne po broju sačuvanih primjeraka u drugim hrvatskim baštinskim ustanovama te publikacije koje su zbog svoje starosti dotrajale te sklone lakom oštećivanju. U prvoj je fazi projekta za digitalizaciju odabrana bibliografska cjelina *Bibliografija i građa za umjetnost i srodne struke*.

Pomni odabir *Bibliografije i građe za umjetnost i srodne struke* za digitalizaciju uzeo je u obzir nekoliko osnovnih kriterija. S obzirom na sadržaj, kontekst i značenje izvornika *Bibliografije* prepoznali smo:

- iznimnu sadržajnu vrijednost bibliografske cjeline koja je izvoriste za povijesnoumjetnička, muzeološka i kulturološka istraživanja;

- vrlo visoku informacijsku vrijednost koja proizlazi iz strukture i organizacije sadržaja (zastupljene su forme bibliografije, leksikona, kronologije);
- jedinstveni kulturno-povijesni i bibliografski značaj u suvremenom kontekstu.

No *Bibliografija* isto tako ima i visoku pridruženu vrijednost jer je njezin urednik dr. Antun Bauer koji je ujedno i osnivač MDC-a te donator brojnih knjiga među kojima je i *Bibliografija*. Isto tako *Bibliografija* je s vremenom zaprimila i amblematično značenje koje pridonosi prepoznavanju unikatnosti i jedinstvenosti fundusa knjižnice MDC-a.

Nadalje, s obzirom na kriterij fizičkih obilježja izvornika i njegova sadržaja, *Bibliografiju* izdvaja njezina:

- unikatnost i izvornost rukopisne građe;
- rijetkost s obzirom na mali broj sačuvanih istovjetnih primjeraka u drugim ustanovama;
- fizička ugroženost zbog vrlo tankog papira i indigo kopija što je s vremenom rezultiralo blijedim ili mjestimice potpuno nečitkim tekstom.

Bibliografski niz zadovoljava i kriterij sredenosti i organizacije knjižnične građe jer su izvornici stručno obrađeni i katalogizirani te dostupni preko knjižničnih informacijskih pomagala knjižnice MDC-a.

Razmatrane su i potrebe korisnika te mogućnosti dosezanja višeg stupnja njihova zadovoljstva uslugama knjižnice. Naime, evidentiran je interes i zadovoljstvo korisnika sadržajima *Bibliografije* u njezinu analognom obliku, no i njihove poteškoće u iščitavanju izbljedjelih dijelova teksta.

Navedeni kriteriji odredili su ciljeve i razloge digitalizacije 14 knjiga iz bibliografskoga niza *Bibliografije i građe za umjetnost i srodne struke*¹¹ provedene tijekom 2007. i 2010. godine. Njihov je sadržaj zaštićen i tako otet daljnjem fizičkom propadanju prenošenjem u digitalni format. Digitalizacijom je ostvaren i osnovni preduvjet za poboljšanje dostupnosti građe njihovim objavljivanjem na web-stranicama MDC-a.

Uz navedenu knjižničnu građu u proces digitalizacije uključena je i popratna građa dokumentarnih fotografija iz Fototeke MDC-a te naslovnice kataloga izložaba i stručne periodike koji su tematski i sadržajno vezane uz digitalizirane sadržaje iz *Bibliografije*.

Web-prezentacija

Kako bi se izbjegle ograničavajuće okolnosti korištenja *Bibliografije* po preporuci knjižničara ili pretraživanjem kataloga knjižnice te neposrednim dolaskom u prostor knjižnice, a traženje potrebnih informacija prelistavanjem 33 sveska, odnosno konzultiranjem 12 svezaka u elektroničkome obliku, odlučili smo se za njihovu web-prezentaciju. Time je ujedno ostvarena nova ponuda i obogaćene usluge knjižnice MDC-a novim digitalnim sadržajima i elektroničkim uslugama.¹²

Pri izradi web-stranica, digitaliziranu građu 12 knjiga iz bibliografskoga niza *Bibliografije* obogatili smo dodanim

sadržajima – popratnim tekstom (opisima, popisima, prijepisima, kataloškim podacima), slikovnom građom (digitaliziranim preslikama teksta, ovitaka, fotografija), izbornicima i pretraživačima – što je rezultiralo novom elektroničkom publikacijom kojoj se pristupa na web-adresi: <http://antunbauer.mdc.hr/index.php/static>.

Tim dodanim vrijednostima nastojali smo olakšati i ubrzati dohvat traženih bibliografskih jedinica. Virtualnome se korisniku, za razliku od korisnika analogne građe, uz uvid u izvorni sadržaj *Bibliografija* pruža mogućnost iščitavanja informacija o Zbirci Bauer, Projektu digitalizacije, Antunu Baueru, bibliografskoj cjelini, tematskim skupinama, kao i svakoj pojedinoj knjizi uz popratnu ilustrativnu građu. Tematski grupiranim knjigama iz bibliografskoga niza i pretražnicima njihova sadržaja olakšali smo traženje pojedinih knjiga u nizu. Svaku smo knjigu popratili njezinim kataložnim opisom te opisom sadržaja; 12 knjiga ima svoju digitaliziranu presliku, a dvije knjige i pretražnik cjelovitog sadržaja. Doslovno je prepisano 1 276 bibliografskih natuknica.

Spomenuti su sadržaji na web-stranicama *Bibliografije i građe za umjetnost i srodne struke Antuna Bauera* raspoređeni na tri međusobno povezane, ali i samostalne razine. Na prvoj je razini statični tekst s obilježjima hiperteksta. To su tekstualni opisi pojedinih sastavnica projekta ilustrirani digitalnim preslikama dokumentarnim fotografijama unutar kojega su korištenjem hiperveza uspostavljene veze sa sadržajima unutar samog projekta, ali i s drugim srodnim elektroničkim projektima (npr. u opisu cjeline bibliografskog niza su hiperveze s imena autora, koji su radili na tekstu bibliografije, i na njihove bio-bibliografske podatke u projektu *Arhiv zaslužnih muzealaca*¹³ pa tako posredno i na druge vezane sadržaje poput bibliografskih jedinica iz kataloga knjižnice MDC-a).

Na drugoj su razini prikazi digitaliziranih sadržaja 12 u cijelosti digitaliziranih knjiga koje je moguće pregledavati prelistavanjem, uvećavanjem teksta ili traženjem određenih stranica.

Treća je razina pretražnik baze podataka iz dvije knjige koje se odnose na kronologiju izložaba održanih u Zagrebu od 1842. do 1952. godine. Baza sadrži doslovan prijepis originalnog sadržaja, a pretraživa je prema kriterijima: autor, izložbeni prostor, godina i naziv izložbe. Za potrebe pretražnika po »Autoru« tekst rukopisa pročišćen je od tipfelera u popisu izlagača koji je sastavni dio kronologije. Rezultat pretrage vezan je na digitalnu presliku i nadopunjen trenutno raspoloživim i digitaliziranim preslikama naslovnica popratnih kataloga izložaba iz fundusa knjižnice MDC-a.

Zaključak

Projektom digitalizacije i web-prezentacije jednoga segmenta iz knjižne ostavštine Antuna Bauera otvorili smo novo referentno polazište za istraživanje muzejske djelatnosti te povijesti likovne umjetnosti, arheologije, etnologije i drugih srodnih disciplina u Hrvatskoj. Web-prezentacijom digitaliziranih sadržaja *Bibliografije i građe za umjetnost i srodne struke* nastojalo se:

- distribuirati informacije o postojanju *Bibliografije* i njezinih bibliografsko-informacijskih sadržaja širem krugu potencijalnih korisnika;
- doprinijeti unapređivanju stručnog i znanstveno-istraživačkog rada;
- doprinijeti obrazovnim nastavnim programima sadržajem i strukturom digitalizirane građe;
- pružiti potporu fakultetskim nastavnim programima;
- povećati atraktivnosti građe širem krugu korisnika različitih korisničkih potreba;
- omogućiti nesmetani pristup sadržaju digitalizirane građe bez vremenskih i prostornih ograničenja knjižnice;
- poboljšati kvalitetu traženih informacija (jer su samo neki od 33 sveska popraćeni kazalom);
- omogućiti izradu digitalnih kopija;
- popularizirati fondove knjižnice MDC-a.

Projekt web-prezentacije *Bibliografije i građe* trenutačno u prvoj fazi obuhvaća:

- ukupno 31 opisanu i popisano knjigu u bibliografskom nizu;
- 52 kartice teksta o *Bibliografiji* i pojedinim knjigama,
- 12 u potpunosti digitaliziranih knjiga;
- 2 316 digitalnih preslika stranica izvornika;
- prijepis i pretražnik cjelovitog sadržaja 2 knjige;
- bazu sa 1 276 bibliografskih natuknica.

U sljedećim će etapama projekt obuhvatiti digitalizaciju ostalih knjiga iz bibliografske cjeline, popunjavanje baze podataka novim bibliografskim referencama te povezivanje s drugim srodnim projektima i ustanovama radi stvaranja što bogatijih depozitorija vrijedne i unikatne građe.

Bilješke

- 1 NEVENKA NEKIĆ, *Život i rad dr-a Antuna Bauera: prema kazivanju dr-a Antuna Bauera, Đakovo, 1994.*, 18.
- 2 Taj se podatak navodi i u: *Enciklopedija hrvatske umjetnosti* (sv.1, 66) pod natuknicom »Bauer, Antun«. Spominje se i: »Uredio Bibliografiju i građu za umjetnost i srodne struke (1951. – 1958., 31 svezak, šapirografirano)«. Bauerov rad na *Bibliografiji* navodi i Bach u tekstu: IVAN BACH, 25-godišnjica rada dra Antuna Bauera, u: *Vijesti Društva muzejsko-konzervatorskih radnika NR Hrvatske*, 7 (4) (1958.), 122.
- 3 Arhiv za likovne umjetnosti osnovan je 1944. na osnovi darovnice Antuna Bauera. Vidi: ANTUN BAUER, DUŠKO KEČKEMET, Gipsoteka: Arhiv za domaću likovnu umjetnost, Zagreb, 1948. (R-66); Arhiv za likovne umjetnosti u Gipsoteci 1952. (R-202).
- 4 Velik doprinos izradi *Bibliografije i građe za umjetnost i srodne struke* dala je dr. Antonija Bauer, supruga Antuna Bauera, koja je kao volonterka u Arhivu za likovne umjetnosti koordinirala rad obveznika Radne službe u sređivanju građe Arhiva i ustrojavanju njegovih zbirki. Arhivsko gradivo MDC-a svjedoči i o brojnim drugim volonterima, studentima i drugim suradnicima koji su pomagali stručnom osoblju Gliptoteke u sređivanju građe Arhiva, koja je kasnije objavljena u *Bibliografiji*.
- 5 Podjela je autoričina i nadograđena je na podjelu objavljenu u tekstu: SNJEŽANA RADOVANLIJA MILEUSNIĆ, *Bibliografija i građa za umjetnost i srodne struke dr. Antuna Bauera ili kako dokumentirati kulturnu sadašnjost danas za sutra*, u: *Muzeologija*, 31 (1994.), 97–101.
- 6 Zbirka sadrenih odljeva stećaka od 13. do 16. stoljeća i danas je u stalnom postavu Gliptoteke HAZU.
- 7 ANTUN BAUER, *Gipsoteka 1937. – 1947.*, Zagreb, 1948., 80, 81.
- 8 Bibliografija i građa za umjetnost i srodne struke – Kronologija izložaba. URL: <http://antunbauer.mdc.hr/index.php/static/kronologije/XXIII> [24. I. 2011.]
- 9 Poštujući izričite navode Kerdića pri predaji autobiografije i druge građe u Arhiv, njegovu bibliografiju nismo javno objavili u sklopu web-prezentacije projekta.
- 10 Popis zastupljenih časopisa i novina na: URL: <http://antunbauer.mdc.hr/index.php/static/bibliografije> [1. II. 2011.]
- 11 Većina je tih razloga navedena i u dokumentu *Prijedloga nacionalnog programa digitalizacije arhivske, knjižnične i muzejske građe*, Zagreb, Ministarstvo kulture Republike Hrvatske, 2006.
- 12 Rezultati prve faze projekta *Digitalizacije starog i rijetkog knjižnog fonda iz Zbirke Bauer knjižnice MDC-a* pridružili su se projektima i uslugama knjižnice MDC-a na web-stranicama MDC-a (URL: <http://www.mdc.hr>). To su: Mrežni katalog knjižnice MDC-a: <http://www.mdc.hr/hr/mdc/knjiznica/katalog-knjiznice/>; Kumulativna bibliografska baza podataka sa sažetcima *Prinove knjižnice MDC-a*: <http://www.mdc.hr/hr/mdc/knjiznica/prinove-knjiznice-mdc-a/>; izlog novih knjiga *Jeste li čitali?*: <http://www.mdc.hr/hr/mdc/knjiznica/o-knjiznici/jeste-li-citali/>
- 13 Personalni arhiv zaslužnih muzealaca. URL: <http://www.mdc.hr/muzealci.aspx> [1. II. 2011.]